

5.2.2021

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

(Lausunto toimitettu sähköpostitse kirjaamo@mmm.fi)

Lausunto kansallisen vesihuoltouudistuksen visiosta ja sen toimeenpano-ohjelman luonnoksesta

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt lausuntoa vesihuoltouudistuksen visiosta ja sitä tukevan toimeenpano-ohjelman luonnoksesta. Ohjelmaluonnoksessa on etsitty keinoja vesihuollon toimintavarmuuden ja turvallisuuden varmistamiseksi sekä toimialan uudistamiseksi.

Lausunnossa käytetty aineisto

1. Lausuntopyyntö 7.12.2020

Lausunto

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta-alueena ovat Ylivieskan ja Nilvalan kaupungit sekä Sievin ja Alavieskan kunnat. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion terveysturvallisuus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Häiriötilannesuunnitelma

Häiriötilannesuunnitelmia on laadittu sekä viranomaisten, että vesilaitosten toimesta. Terveysturvallisuuslain (763/1994) 8§:ssa määritetään **kunnan** terveysturvallisuusviranomaisen velvollisuudesta varautua häiriötilanteisiin. Talousveden laadun turvaamiseksi talousvesiasetuksen (1352/2015) 12 ja 13 §:n mukainen häiriötilannesuunnitelma on sovitettava yhteen etenkin alueen vesihuoltolaitosten häiriötilannesuunnitelmien kanssa. Käytännössä häiriötilannesuunnitelmia on laadittu myös yhteistyönä. Suunnitelmien yhteensovittaminen on asia, jota vesihuoltouudistuksen ohjelman toivoisi avaavan tarkemmin. Miten tämä käytännössä tulisi toteuttaa ja kenen toimijoiden tulisi olla tietoisia häiriötilannesuunnitelmasta sisältöasolla.

Alueemme vesilaitoksilla ja viranomaisilla on ollut yhteisiä häiriötilanneharjoituksia ja ne on koettu erittäin tärkeiksi. Harjoituksissa sekä häiriötilanteista tarkastuksilla keskusteltaessa on usein esille noussut vedenjakelun järjestäminen tuotantoeläintiloille. Alueemme väestöpohja on noin 33 500 ja tuotantoeläintiloja alueella on noin 420, joista lypsykarjatiloja yli 200 kappaletta. Tuotantoeläimiä alueella on paljon ja häiriötilanteissa veden toimittaminen tiloille on erittäin haastavaa. Ohjelmassa toivotaan otettavan kantaa eri tahojen vastuisiin häiriötilanteisiin varautumisessa ja mikä taho on se, joka voisi tukea esimerkiksi tuotantoeläintiloja varautumisessa sekä tarvittaessa edellyttää varautumista. Ympäristöterveydenhuollossa olemme tuotantoeläintilojen ympäristölupalausunnoissa suositelleet tiloja varautumaan myös vedenjakelun häiriötilanteisiin. Selkeästi kuitenkin on ollut havaittavissa, että tietoisuus varautumisesta on puutteellista ja luotetaan, että vedentoimittaja hoitaa vedenjakelun kokonaisuudessaan. Ohjelmassa toivo-

5.2.2021

taan nostettavan esille isojen kuluttajatahojen tietoisuuden lisäämisen sekä heidän vastuunsa toimintansa ylläpitämiseksi häiriötilanteissa.

Vesihuollon arviointikriteeristö

Terveysturvajärjestelmällä on valtakunnallisesti käytössä neljän kategorian arviointikriteeristö. Kriteeristön kategoriat ovat A= Vaatimusten mukainen (ei toimenpiteitä), B= Vähäisiä puutteita (ohjaus ja neuvonta), C= Vaatimusten vastainen (kehotus) ja D= Vaatimusten vastainen (hallintopakko). Kyseessä ei ole Oiva-järjestelmä. Selkeyden vuoksi olisi hyvä, että vesihuollon kriteerit olisivat samankaltaisia kuin terveysturvajärjestelmällä.

Resurssit

Ohjelmaluonnokseen on kirjattu tavoitteeksi vesihuoltolaitosten alueellisen yhteistyön kehittäminen. Alueemme vesilaitosten yhteistyöllä on jo pitkät perinteet ja se on havaittu olevan tärkeä toimintavarmuuden ylläpitämiseksi. Viranomaisen näkökulmasta yksi suurimmista riskeistä talousveden toimittamisen ja laadun turvaamisen osalta on henkilöresurssien pienuus. Eri-alaisten yhteistyömallien luominen ja toimintavarmuuden tukeminen olisi vesihuoltolain uudistuksen yhteydessä tärkeää.

Viranomaisyhteistyö

Ohjelmaluonnoksessa on myös kirjattuna viranomaisyhteistyö. Peruspalvelukuntayhtymä Kallion ympäristöterveydenhuollossa tehtiin viime syksynä viranomaisyhteistyötä yhdessä ELY-keskuksen viranomaisien kanssa ja se koettiin hyväksi tavaksi. Viranomaisyhteistyönä tehtävät tarkastukset olisi hyvä tulla käytännöksi talousvesivalvonnassa.

Lausunnon perusteena oleva lainsäädäntö

Terveysturvajärjestelmälaki (763/1994)

Sosiaali- ja terveysturvaministeriön asetus talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista annetun sosiaali- ja terveysturvaministeriön asetuksen muuttamisesta (683/2017)

Valmistelijat ja lisätietoja

Terveysturvajärjestelmäsihteeri Pii Junnikkala, pii.junnikkala@kalliopp.fi

Terveysturvajärjestelmäsihteeri Heli Kurko, heli.kurko@kalliopp.fi

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio ympäristöterveydenhuollon puolesta

Petri Porvari

ympäristöterveydenhuollon johtaja

